

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

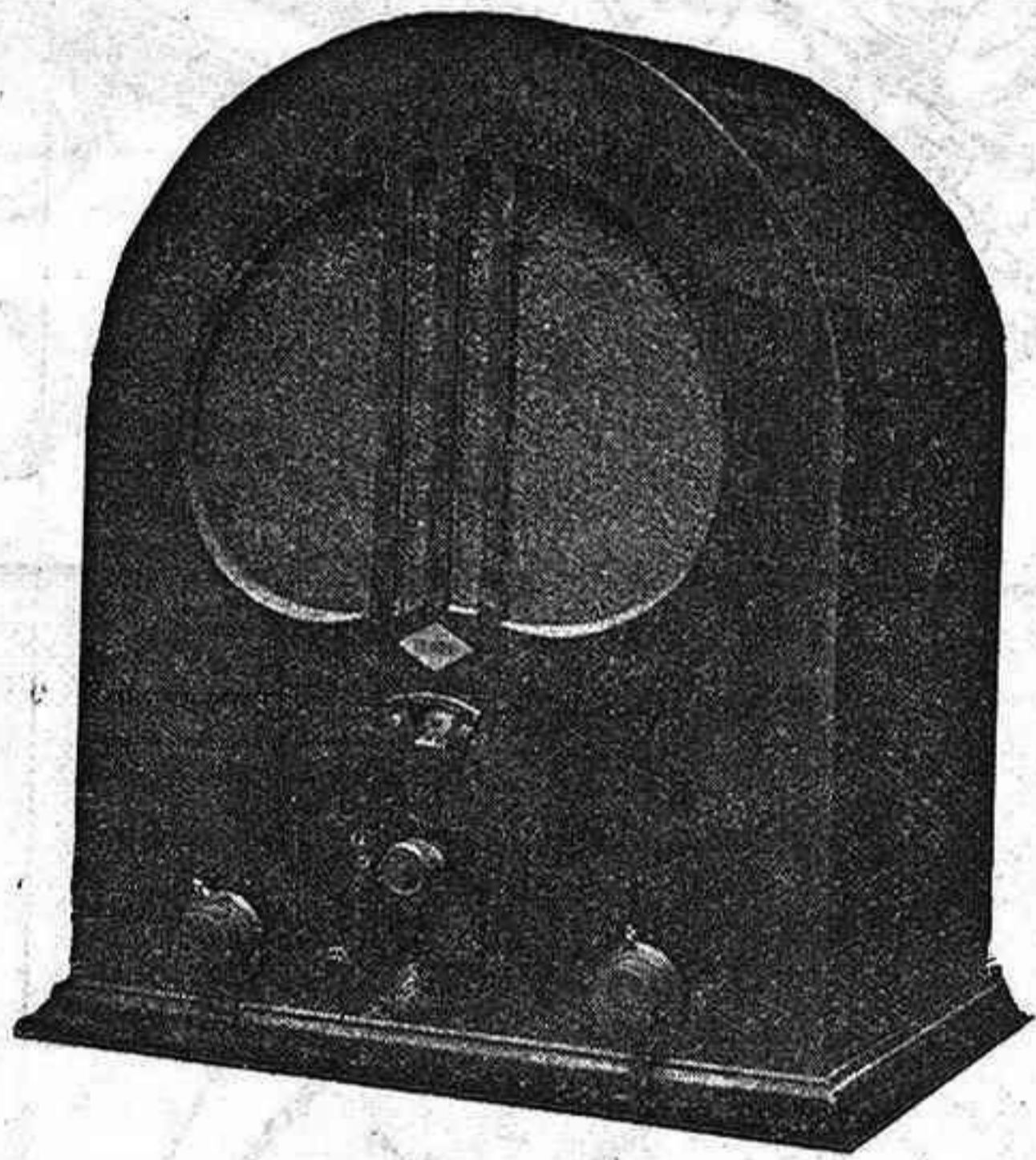

El nou fabricant d'ordre

Senyor Moles: Feu-nos la pesada justa!

Receptor RADIO CLIMO

enxufable al corrent, sense antena

Ramon Climent

Consell de Cent, 266 :: Telèfon 23058

PREU: 400 PESSETES

VIES URINÀRIES

impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc. de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els Catxets del Doctor Solvré. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessiten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva

malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa

impureses de la sang: *Sífilis* (avariada), *escames*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vici o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Píndoles depuratives del Dr. Solvré, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc emps, totes les úlceres, llagues, grans, floronsos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòrrica* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *jadiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les *Gragees potencials* del Dr. Solvré. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la juvenesa, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a *Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona*, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament, tractament i guariment de les dites malalties.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

DE PARIS ESTANT

El nostre crim de cada dia...

Així comença l'oració del bon repòrter parisenc. Indubtablement, París és la ciutat del Gran Guignol. Cada columna dels diaris populars ens mostra triomfant el cap d'un nou assassí. 30 assassins nous al mes! El foraster que té mil francs a la butxaca, té la vida a l'Encant. Ara l'únic baratet de París és matar un home. També està de moda la mort irada d'aquell que ha donat

paraula de casament a una mossa i no la compleix després de fer broma unes nits. Les mossetes totes duen al seu sac el petit revòlver quan van a parlar amb el futur espòs. Aquesta promiscuïtat del revòlver i el coloret deu ésser molt natural, car els tribunals de justícia, en absoldre a les venjadores, no hi donen cap importància. Els nous assassins són uns jovenets molt simpàtics, lladres d'automòbils, que als hotels de barri i restorans petits cerquen el foraster amb cartera, el conviden a passejar, li fiquen una bala al cap, el fan a trossos per despistar la policia i li buiden la cartera. Aquesta operació s'ha fet fins només que per 60 francs. Ni per pagar la benzina! Com que el foraster no és conegut, hom no el reclamarà. Al poble del foraster vinga pensar: "Mira't, aquell poca-vergonya... Fa un mes que és a París, i no ens escriu!... La barrila que deu fer!..." I el pobre foraster fa barrila, fet a trossets, a les entranyes verges d'aquests boscos de París tan propicis a desfer virginitats.

La policia francesa ha arribat a assolir tantà pràctica, que juga a reconstruir cossos de mort com si jugués al puzzle. Ja poden tallar, trossejar i cremar, els assassins! La policia, amb un bocinet que en quedi, ja en té prou! De vegades no en necessita ni un bocinet. El bon policia francès pot dir: "Doneu-me un botó d'armilla trobat a la vora d'un bosc, i vos descobriré el nom i anys del mort,

els trossos en què varen fer-lo, l'hora i el minut del crim, l'assassí, el lloc on viu, el nom de l'amigueta i els diners que duia a la butxaca". I lo miraculós és que ho endevinen tot. Tot policia francès és una mena de Gaston Leroux, que ja sap els crims i els trucs per endavant. El bon policia francès és com els bons crítics teatrals: amb una escena ja saben el que passa a una comèdia. Els diaris de cada nit, amb plomes mestres del reportatge, inicien el problema. Es quelcom ben misteriós els seus titulars: "Un tros de pantalon ha estat trobat a la carretera de X***". "Un bocí de nas arruixat amb benzina, sanguinolent, apareix al bosc A***". El lector pot restar tranquil. Es com si al peu dels articles llegís: "La solució mañana".

Al jorn següent la policia ho descobreix tot. No res. Un pobre noi molt simpàtic, boig per una amigueta, va saber que un americà tenia 600 francs. El va seguir... El va matar... El va cremar... Però deixà una mica de nas i un tros de pantalon... El pobre, amb el seu advocat i la policia — es veu que els assassins ja nomenen advocat abans del fet —, reconstitueix el crim per llüiment de repòrter gràfics que no s'entenen de feina. La Premsa explota el crim i en fa reclam. L'assassí ja té més públic que l'as de futbol. Un tret, una mica de fantasia, i un jove esdevé cèlebre. Els diaris fan certa pena i semblen cartells de cequet. D'un "diari nocturn" a "El crimen de Cuenca" no hi ha més que un pas.

Es clar que els diaris fan empassar el crim amb tota dolcesa. Val a dir-ho... Amb tota dolcesa i amb patriotisme. Si l'assassí és francès, llavors li diuen desgraciat "meurtrier", matador. Si és espanyol, li diuen assassí, i encara gràcies. El "meurtrier" és heroi de novella. El "assassino" és cosa de Guaiana i no mereix cap mena de reportatge literari. Si segueix la prohibició de la mà d'obra estrangera, no trigarem a llegir l'ordre de que tots els "meurtriers" siguin de la terra.

Si París fos tal com el pinten les terceres edicions dels diaris de la nit, proveïdors de sang i fetge dels passatgers del "metro", hom faria les maletes en arribant, per entornar-se'n... Però París no és això... París val una missa! Té un cel tendre, una ànima tendra, un cervell fort i un gran desig de viure.

AMICHATIS

L'Almanac de l'Esquella

apareixerà molt aviat amb articles, fotos i dibuixos de les millors signatures i creiem serà ben rebut.

★ A CAU D'ORELLA ★

Un fantasma a la Generalitat

D'un quant temps ençà, pels volts del Palau de la Generalitat s'esdevenen uns fets misteriosos. Un fantasma, embolcallat en un gran llençol, vaga de nits de la Plaça de la República al carrer del Bisbe, dels claustres de la Seu al Pati dels Tarongers..., tot llençant clams i crits llastimosos.

Què serà, què no serà. Les versions són infinites, cadascú hi diu la seva. Per als uns, es tracta d'un pistolero, per als altres, de l'Anguera, que es vol venjar de l'Esquerra, per aquells és un dels esperits que el senyor Humbert evoca, per als de més enllà una de les muses del germà Gassol...

Però entre les mil hipòtesis, el fantasma repeteix les seves aparicions i segueix llençant, llastimosament, els seus clams preemtoris.

Què serà, què no serà... Tothom hi diu la seva. Fins hi ha qui afirma que és l'esperit d'En Bofill i Mates demanant dades—dades!—a l'honorable President de la Generalitat.

La formiga carrasquera

Com sap el benivolgut lector, En Carrasco i Formiguera va presentar la dimissió del seu càrrec de Conseller de la Generalitat.

Motius sobrerament coneguts, en efecte, feien impossible la seva continuació en aquell lloc. Tot amb tot, el senyor Carrasco, en deixar la cartera, va fer constar, amb vivíssim interès, que seguia essent el més gran entusiasta del govern de la Generalitat i de la seva política.

—...?

—...?

—...?

La interrogació es féu present a tots els esperits: si tan entusiasta n'era, per què els deixava?

La cosa, tanmateix, té fàcil explicació: el senyor Carrasco no els deixava del tot... Complia, és cert, dimitint un càrrec... Però no tots els càrrecs...

L'entusiasme del senyor Carrasco és encara necessari a la República.

De qui és la culpa?

Preocupats com tothom pel col·lapse que pateix el teatre català, i que ha provocat, entre altres coses, l'imminent

tancament de Novetats, hem fet una petita enquesta entre les persones representatives que semblen més interessades en aquest afer. Ve't ací les respostes:

Un empresari.—La culpa és dels crítics, de la Premsa, que en lloc de fer la propaganda del meu teatre, s'entreté a bescantar-ho tot, a trobar dolent tot el que representem en aquesta casa. Aneu a teatres tan aristocràtics com el Barcelona, a teatres tan confortablement burgesos com el Poliorama i veureu que no fan pas coses millors. El públic aplaudeix i la Premsa també. O, almenys, no s'hi enrabia: els deixa fer.

Un crític.—El que s'esdevé és que els empresaris no tenen orientació ni tenen empena. Es creuen que es pot enganyar impunement el públic. No preparen les temporades, i no ens ofereixen més que raves. No renoven les companyies i tenen allunyats de la nostra escena els millors actors i les millors actrius de parla catalana.

Un autor.—Com voleu, sant cristià, que les obres tinguin èxit?... En primer lloc, els nostres comedians no tenen preparació de cap mena: excepcions comptades, no llegeixen res, no viatgen gota, no saben maquillar-se i no es saben vestir. Per no saber, molts, ni català saben. Després no preparen, no estudien bé les comèdies. No hi esmercen el temps que cal, i la majoria dels actors es pensen que són uns genis i no fan cas de les observacions dels directors i dels autors. Finalment, penseu que han de fer de tot, que han de tocar totes les tecles: des de la força desllorigada al drama poètic, dels drames rurals a les comèdies de senyors... No poden fer res ben fet, i les millors intencions de l'autor, entre llurs mans, s'evaporen. Penseu que ací han fracassat obres com les de Pagnol, que a tot arreu han estat un èxit, no ja de crítica, sinó de públic.

Un actor.—No hi ha manera de fer èxits senzillament perquè els autors catalans d'avui no saben què és teatre. Diuen, d'alguns que escriuen molt bé, d'altres que fan uns versos molt bonics. Però on són els personatges de llurs obres? No els veieu en lloc! I, cregueu-ho, és impossible de fer una bona interpretació d'obres sense caràcters!

No sap per on navega

El nostre intermitent i estimat confrare "La Nau" fa progressos. Abans donava notícies amb una setmana quan menys, de retard. Ara es permet el luxe de relatar amb tot detall actes que no s'han celebrat. Talment el del míting sindicalista que havia de fer-se el dia de cap d'any al Palau de Projeccions i el qual fou prohibit prèviament pel governador.

No val a confondre

Ara que hom parla de la catalanització de rètols, no serà de més que ens previnguem dels xirois abusos de la castellanització. Recordem que una vegada el poema simfònic de Jaume Pahissa "A les costes mediterrànies", es convertí en un magnífic "A las costas me desterraréis", i que el nostre amic el poeta Ramon Vinyes, autor del llibre "L'ardenta cavalcada", es veié tributat el títol de l'obra, pel d'"El ardiente frenesí".

Secrets

Llegim, en els pronòstics teatrals per a l'any 1932, que figuren en un almanac humorístic que acaba de sortir, que Ignasi Iglésies no estrenarà cap drama perquè ja farà quatre anys que és mort.

Una petita observació: el pronosticador no deu oblidar que, vivint l'Iglésies, estigué aquest autor cinc anys sense poder estrenar cap de les obres que tenia escrites. El senyor Canals podria dir-ne quelcom.

La gran notícia

—Els reis s'han fet republicans!

—Els reis, s'han fet republicans?

—Bé, els reis; els reis, no; són els Reis els que s'han fet republicans, o, més ben dit, els n'han fet.

—I com ha anat, això?

—Veuràs; com que sembla que més que reis, Gaspar, Melcior i Baltasar eren uns nois com una casa, sembla que, per ells, les formes de govern eren indiferents.

—Mira, per on, la Lliga ha tingut un triomf sense fer soroll.

—Es que tractant-se de festes, tothom en fa un.

A contraclaror

CRISI TEATRAL

Confesso, en descàrrec de la meua consciència, que sóc un dels homes que va menys al teatre. No és pas que no m'agradi, ans tot el contrari. Procuro espaiar la meua assistència al teatre amb el fi deliberat de conservar l'encís i augmentar la il·lusió, però no ho aconseguixo. Si no fos la temença de faltar a la moral, expressaria en termes crus i entenedors per tothom el motiu del meu desencís. Diré, amb eufemisme, que la continència en el goig no em produeix la desitjada reacció.

Sempre que em decideixo a entrar a un teatre, ho faig amb l'emoció del qui va a cometre la primera calaverada; però, més sovint del que caldria, en surto decebut i amb mal gust a la boca, mormolant, entre dents, la fórmula clàssica de: "Perdó! No hi tornaré més!"

Un vici o un enamorament insatisfet per falta d'ocasió, no es deixen així com així, i no és estrany que l'amor al teatre em mantingui un caliu que em sabria greu deixar refredar. Deixeu-me, doncs, parlar de teatre, i més endavant ja parlarem d'altres coses.

D'ençà que tinc ús de raó, he sentit que tothom es queixava de la crisi del teatre, ací i per tot arreu del món. Els nostres pares i els nostres avis, sense excloure'n els grecs, n'han parlat sempre, i convinguem, així, que la crisi teatral és consubstancial amb el teatre com les malalties al cos. Quan la gent no va a teatre, els empresaris diuen que hi ha crisi d'autors; quan el públic invadeix les sales d'espectacles, els autors que no estrenen proclamen que hi ha crisi d'empresaris i de bon gust.

Les coses no van mai a gust de tothom; però no manquen motius d'una ben repartida justificació. Quan són tots els que es queixen, és evident que hi ha una molla fluixa o bé una bambolina que no està al seu lloc. Al meu entendre—les coses clares—, hi ha una incomprensió i de vegades una mútua hostilitat entre els que fan teatre i els que van a veure'l. Crec que la culpa o l'error radica en els que fan teatre, per oblit o desconexió de què una obra de teatre no pot tractar-se com un llibre, un poema o una disquisició filosòfica. El teatre és vida, interès, acció constant, emoció directa, estructura més que paraules, nervi més que vestimenta, quiquiriquí de gall més que la natura morta d'un capó farcit.

Els selectes, els savis, els refinats i els ultramoderns s'equivoquen en creure que una fórmula estètica pot suplir amb eficàcia una manera de fer tradicional i insubstituïble. En procediments teatrals, com en jocs d'amor i d'atzar, no hi ha res per inventar, però sempre hi haurà plaer a practicar-los amb enginy, il·lusió i amb... les facultats necessàries. En l'obra dels grans mestres de la dramaturgia, Shakespeare, Molière i tants altres que farien interminable la llista, hi ha una part sempre viva i actual, que és la produïda seguint les lleis immutables del teatre, i una altra part gustada solament pels erudits, que és la feta d'espatlles a la concepció popular, plebea, si voleu, del teatre com a art de multituds, i que és l'únic que es sotmet al sufragi universal.

Quan un autor cerebral, intelligent, culte i gràvid d'idees fracassa en una obra de teatre, hom atribueix el desastre a incomprensió i al mal gust dominant. Al contrari, si un autor dels anomenats analfabets triomfa, hom parla amb menyspreu dels qui escriuen de

cara al públic. El que hi ha és que l'autor solvent hi creu guanyar amb la sola virtualitat del seu prestigi ideològic o literari, negligint l'ús dels ressorts de seducció escènica, mentre que el comediògraf o dramaturg analfabet, com que no té res al cervell, es veu obligat forçosament a recórrer al trucatge, que és la sal i l'ànima de tota obra de teatre mentre s'han bellugat titelles o homes a l'escena. La renovació del teatre no deu pas limitar-se a fer un foc de Sant Joan de procediments, sinó a infantar nous éssers damunt l'ossada que han portat sempre els homes:

Diré, per acabar, una cosa que segurament escandalitzarà a molts. Hi ha un aforisme, evidentment immoral, seguit per molts comerciants i gent de negoci, que salva les intencions i manté l'eficàcia: "Fes diners, si pot ésser honradament, però fes diners". En el nostre cas diríem als autors: "Feu teatre, si pot ésser literari millor, però feu teatre".

FRANCESC CURET

—Aquí la teniu, i, de passada, us recomano que hi doneu una mirada

Capricis i paradoxes

L'ESCÀNDOL DE LES CÈDULES

La cèdula és un dels impostos que fa de més mal pagar. Us és exigida per a tot—cosa que està bé, a fi que sigui difícil de deixar de pagar-la—; però no us és útil per a res. Document personal, no us basta per identificar la vostra personalitat, no us basta ni per cobrar el més modest dels girs postals. Amb la cèdula a la mà, no podeu anar enlloc. Us poden dir perfectament que vós no sou vós.

Això rai, no obstant! El pitjor és el desgavell amb què són administrades, repartides i confeccionades. Sembla que d'estendre-les se n'encarregui la gent més inepta, analfabeta i anticatalana del país. Els cognoms—especialment si són indígenes, si no són castellans—vénen equivocats, tergiversats: equivocacions i tergiversacions que repercuteixen després en les llistes electorals i que poden posar interdicte el nostre dret d'elector.

Després us adoneu que les tarifes us són aplicades d'una manera absurda i capriciosa. Es dona el cas de ciutadans humils que d'un any a l'altre s'han traslladat a un pis de lloguer inferior, o que el lloguer del pis on vivien els ha estat rebaixat, i la cèdula d'enguany, en canvi, els ha estat augmentada. La reclamació, naturalment, és inútil. Us diran que va ésser l'any passat que van equivocar-se i que encara hi guanyeu: fugida ben absurda, car el desgavell és el mateix, tant si us fan pagar més com menys del que us pertoca.

Altrament, tothom sap que en aquestes qüestions n'hi ha prou amb tenir un bon amic perquè ens ho arreglin una mica al nostre gust: amb la qual cosa hom sap que paga un dels impostos proporcionalment més injustos i més arbitràriament aplicats.

Però perquè a un bon ciutadà li aca-li d'ésser odiós aquest impost, encara es troba amb la torna: que el document és redactat en llengua castellana. I no és pas un impost de l'Estat central, que aleshores seria justificada, ja que no plaent, aquesta redacció. És un impost que cobra la Generalitat o, si voleu, la "Diputació de Barcelona", com diuen encara les cèdules. Hom podrà potser excusar això en tràmits burocràtics. Però aleshores, per què us hi trobeu traduïts sistemàticament els noms i fins de ve-

gades els cognoms? És inútil que en les fulles d'empadronament hi hàgiu posat el vostre nom en català. Encara que es tracti d'un nom tan poc avinent de traduir com és ara el del que signa aquesta nota, li apareixerà en les cèdules traduït en castellà igual, igual que en temps de la dictadura.

Hom parla avui molt de la crisi del catalanisme. És molt de doldre que aquesta crisi on més es faci sentir sigui precisament en la burocràcia catalana. Ah!, gent superba, avesada a manar, es penseu potser que fer les coses en castellà fa més patxoca? Però fins quan el partit que avui governa, no aconseguirà d'imposar, en aquest aspecte, les doctrines que oficialment defensa?

DOMÈNEC GUANSÉ

Restarà un full blanc

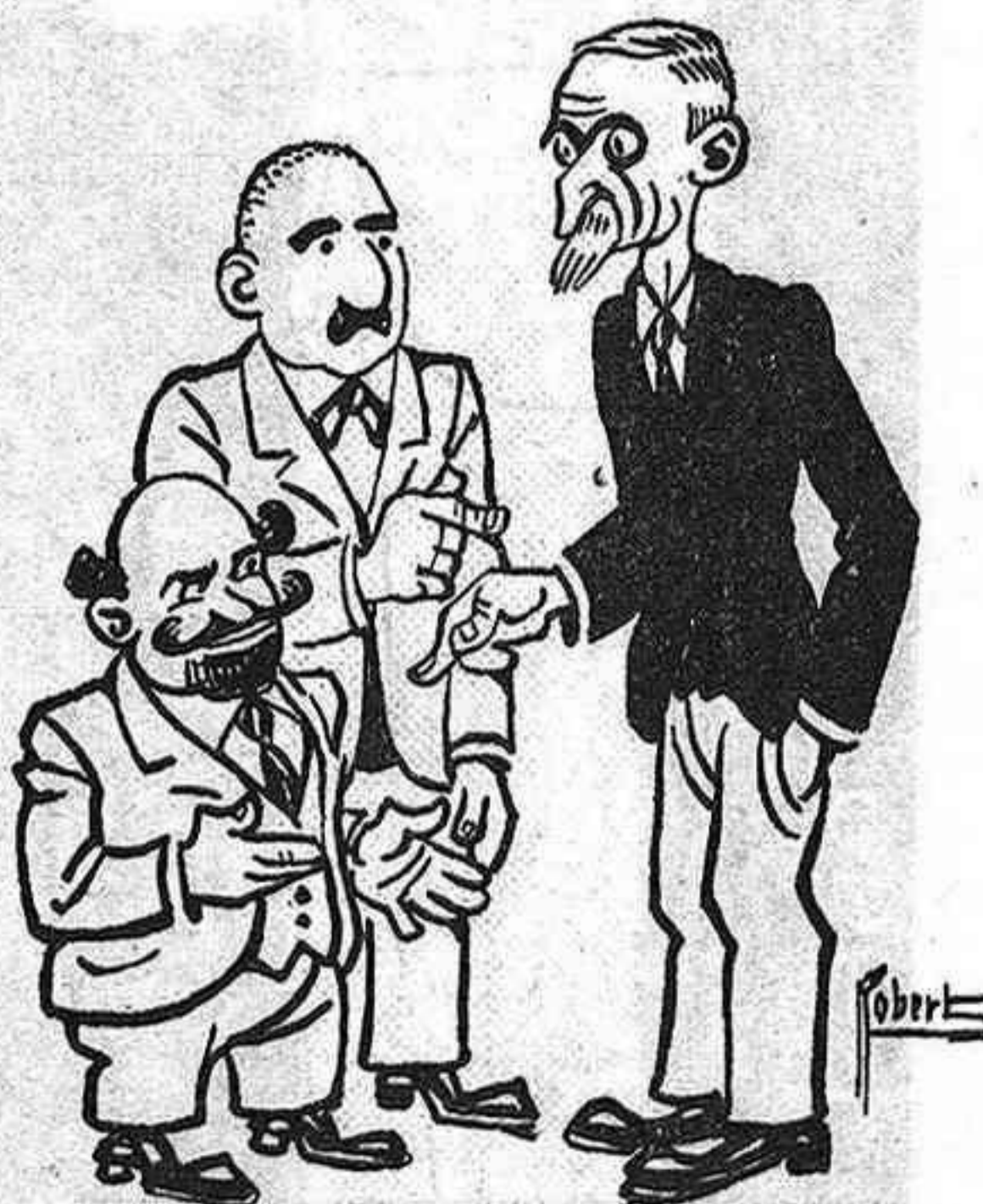
Ara que la pluja fina fa melangia i tristor, la seva tristor és boirina que, poruga, tem un crit.

Però l'aleteig que esquinça la boira del pensament, és un llibre, que s'endinsa com un estel, pur i ardent.

Si tombo un full, m'amanyaga la flaire d'un airet fi, sembla un plany, una tonada;

quan els bassals d'aigua blava tinguin la llum del matí,
— restarà un full blanc — rosada

CARLES FERRANDO S.

El trio de la benzina
(Pel·lícula d'actualitat)

GLOSSARI

UNA OBRA DE LA REPÚBLICA

Hom diu—amb una manifesta mala fe, amb una manifesta mala intenció— que la República no ha fet res.

Això ho diuen els republicans. Entenem-nos: els republicans de nom, no els de fets; els que abans eren monàrquics... i ara encara en són.

Aquesta gent, aquests rebentadors d'ofici, no tenen raó. Sí, senyors: si guem francs, siguem sincers, posem-nos la mà al pit i confessem que no tenen raó.

La República ha fet coses... Moltes, moltes més de les que sembla, de les que la gent creu, de les que la gent — certa mena de gent — vol creure. Cal només recordar-ne una: la guàrdia d'assalt.

Eh? Què passa? Que no fa bonic la guàrdia d'assalt? Que no en podem estar orgullosos? Que no sembla de film, que no sembla de Nordamèrica?

Tornem a posar-nos la mà al pit, senyors—que no vindrà d'una vegada— i confessem que la guàrdia d'assalt ens té el cor robat.

La República ha tingut la gran pensada en crear la guàrdia d'assalt. Es a dir: ja hi havia policia — aquella policia que el poble estima tant! —, i ara n'hi ha més. Ara hi ha la d'assalt. Abans ja assaltava—i amb quina afició!—; però ara encara assalta més.

La guàrdia d'assalt és una cosa espeterrant, una cosa decorativa com poques. Tant poc temps que té de vida i ja té prestigi, ja dona idea d'un formidable cos d'exèrcit. Als pobles, quan llegeixen al diari que ha actuat la guàrdia d'assalt, ja tremolen.

Si sabien que de tan ferotge que deu ésser, la porten tancada en un camió que sembla una gàbia! Sí, vaja: un camió carregat de cops i correddisses.

La guàrdia d'assalt — pregunten els ignorants — serveix per perseguir els enemics de la República, els capellans facciosos, els depreciadors de la nostra moneda, els senyors Esteves de la dreta, els conspiradors monàrquics?

No, senyors, no: la guàrdia d'assalt serveix per empaitar les marmanyeres que venen quatre cebes i quatre ensiamis per poder dur un tros de pa a casa.

VIRAI

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA
no ho sap tot, però canta més clar i català que ningú.

ELS REIS

Com entraren a casa del republicà...

...i com en sortiren.

FITXES

CINC HORES I MITJA DE TEATRE: Les dura la nova trilogia d'Eugeni O'Neill: "Murning becomes Electra", "Strange Interlude", del mateix autor, omplenava la sessió de teatre de la tarda i de la nit.

I no es cregui ningú que es tracta de cinc hores i mitja de rialles. Eugeni O'Neill no fa de clown. Enfondeix en la vida. Planteja conflictes dels que fan pensar.

I el públic dels Estats Units l'escolta. Meravellós públic i meravellós poble jove que saben que el teatre és una viva escola pràctica. Qualsevol dia assabentarem els nostres polítics, tan despreocupats actualment de l'art català, del que representen per a una cultura, premis com el premi Pulitzer estatunidenc.

Hem pogut oir com per les representacions de "The Barrets of Wimpole Street", de Rudolf Besier — que ha durat més d'un any en els cartells de Nova York —, bona part del públic novayorkí recitava els versos de Robert Browning, un dels herois de l'obra.

EN UN CONTE DE... En un conte de Rudyard Kipling hi ha un Virrei de l'Imperi de les Indies. El Virrei té un rosari de títols nobiliaris i d'opinions polítiques. Malgrat els títols i el virregnat, algunes de les opinions polítiques del Virrei són ben curioses i qui sap si ben actuals.

"Política, diu el Virrei en un moment de sinceritat dels que marquen el pre-lunch, és un chantatge exercit per l'imprevist damunt dels imbecils".

PESCADORS! LLIÇÓ!! Uns pescadors tiraren l'ampla xarxa en l'encalmatonatge.

Era un matí ple d'or solar. La pesca els urgia i la xarxa fou aixecada amb pressa. Què hi havien empresonat? El sol!

Una maledicció coronà la pesca inútil i meravellosa.

El sol, burlleta, s'escapava de la xarxa dels pescadors en cada una de les gotes d'aigua.

FORMES DE NOVELLAR. Jules Superville, en "Boire à la Source", ens feia unes confidències de la memòria i del paisatge: "En anar pel camp a peu, em cal confessar que desconec el nom de la majoria dels arbres, malgrat me n'hagin assabentat sovint. Es que no sempre escolto tan fort com jo voldria. En arbres conec personalment el roure, el plàtan, l'ombú i el pollanc. El pollanc cal que sigui d'Itàlia. També conec algun arbre fruiter en el temps del fruit. El camp se'm torna, gairebé sobtadament, interior, gràcies a no sé quin relliscament de fora vers endins al qual no participa l'esperit únicament, sinó els ulls, el nas, la boca. Em fa la impressió que avenço dintre del paisatge com en el meu propi món mental, sigui com aire lleugeríssim que sembli no tocar a terra, com flaire mateixa del cel, com ventet que s'espesseixi al veïnatge de les masies fins esdevenir gairebé nodridor com llet acabada de muntar".

Si demanéssim a Prudenci Bertrana unes confidències de la memòria i del paisatge, ténim la seguretat que ens diria el revers del que ens diu Jules Superville "Jo no em trobo en el paisatge com a botànic, com a voluptuós de la natura ni com a passant que llueix coneixences. No em trobo enganxat ni després. M'hi trobo present, vivint altra vegada el que viu el meu heroi. La potencialitat paisat-

gista que pugui tenir ve de què el paisatge no és recordat ni portat a la meua novella com a confidència o decorat de la narració. El paisatge dels meus llibres, n'és també protagonista, ben arrelat i ben apropiat als altres protagonistes, intervenint en l'acció, ja espillant, ja espillat, ja dominador, ja dominat, ja en primer ja en segon terme".

¿Forma preferida de novellar? Ambdues, i altres també, quan les manegin autors personals com Jules Superville i Prudenci Bertrana.

RAMON VINYES

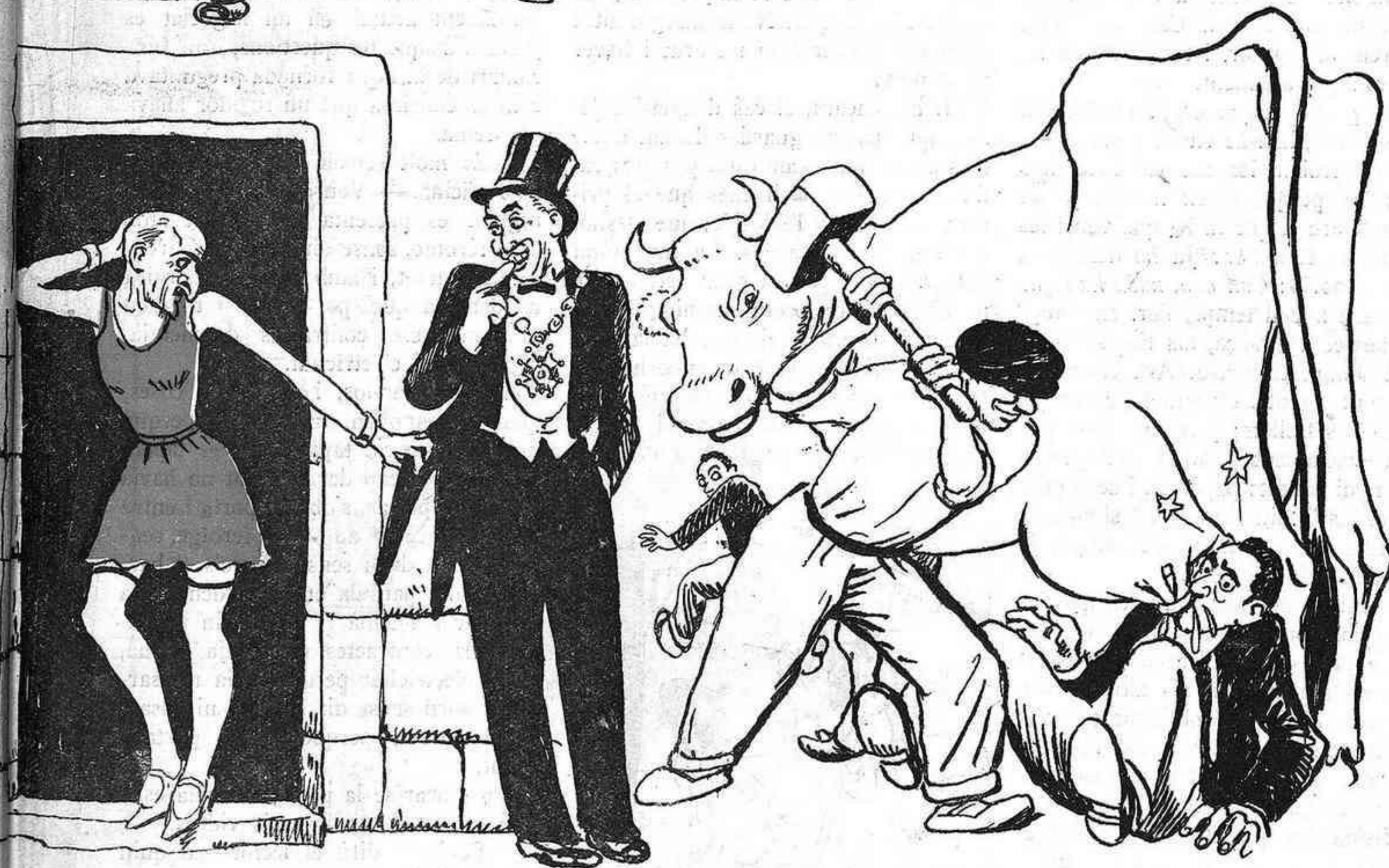
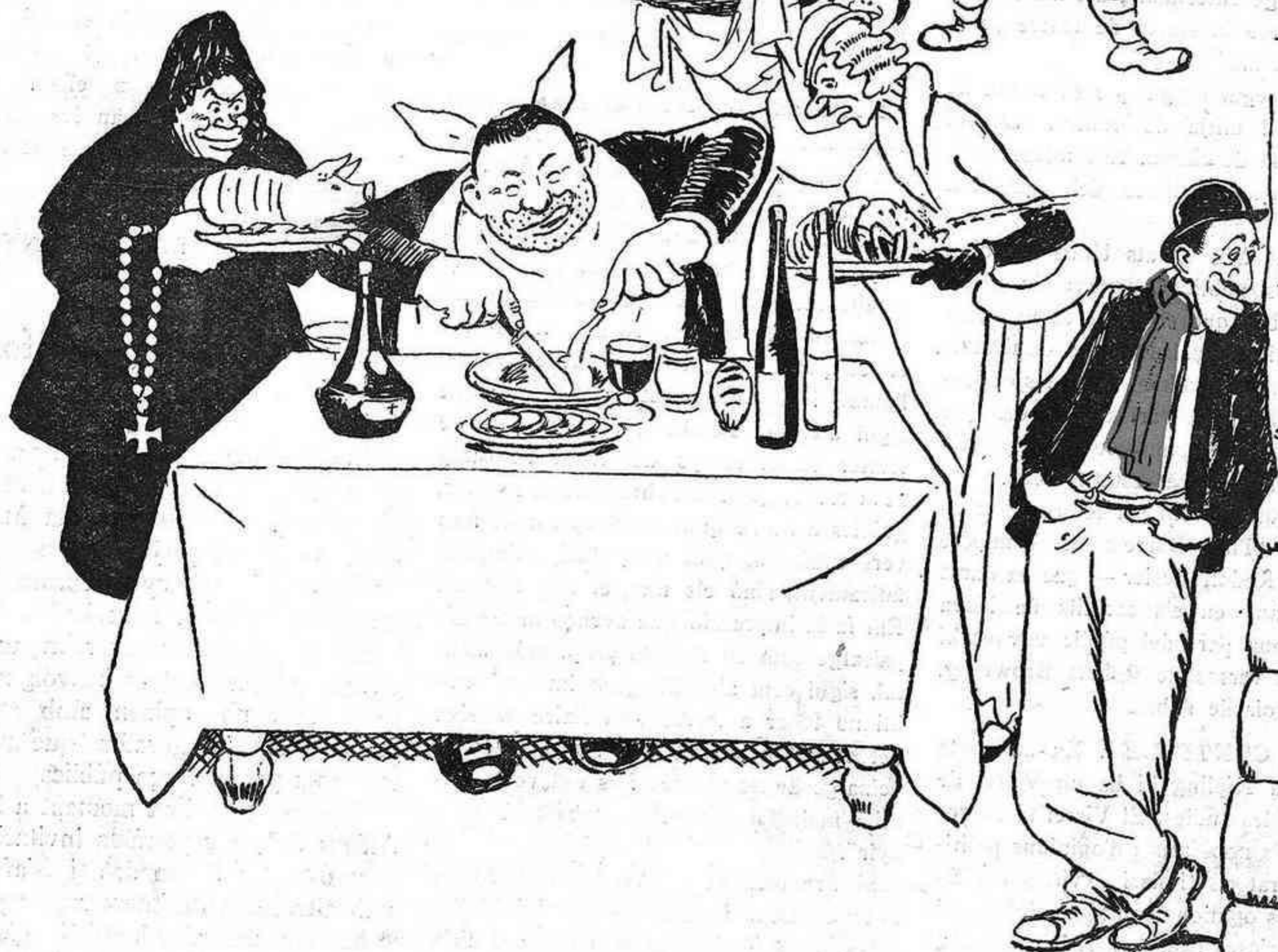
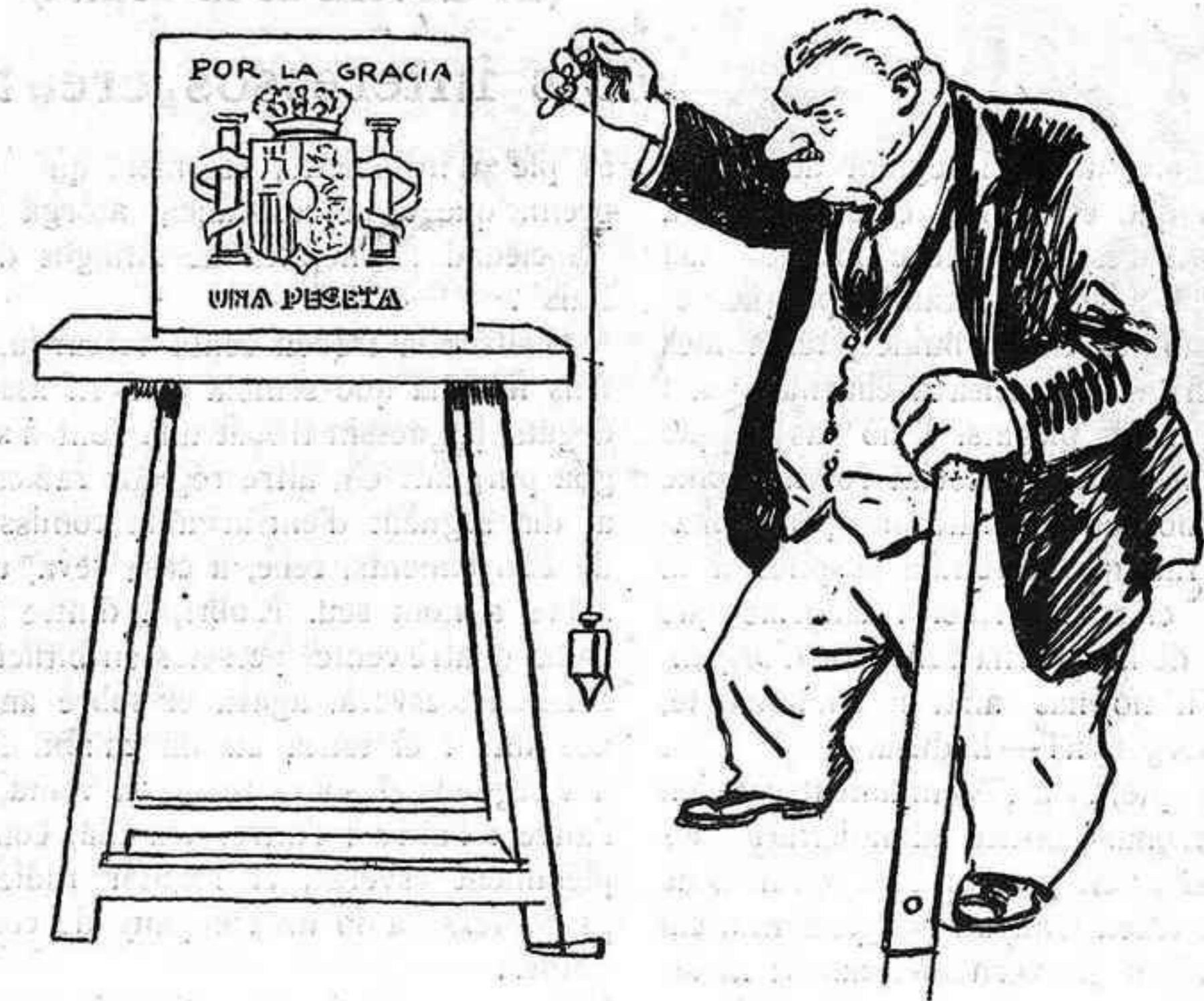
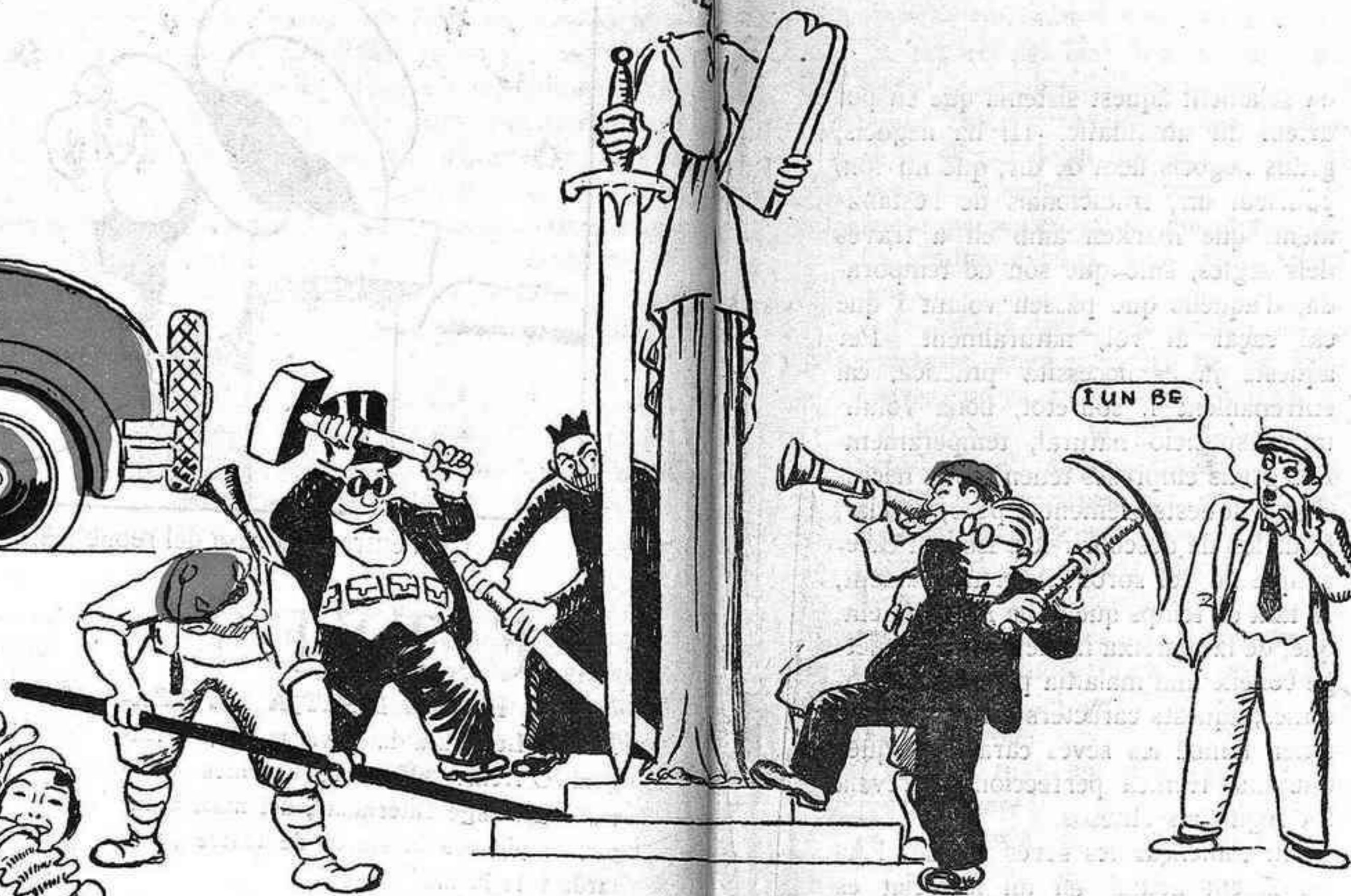
Que s'ha fet d'Alfons Sala?

Doncs, el mateix que de tants monàrquics: Reposa i conspira. L'home que va veure com s'ensorrava la Mancomunitat sota la petjada del seu amic Primo de Rivera, enyora encara el seu rei borbó i traïdor i meló.

Els catalans ens avorrim un xic d'ençà que els nostres benivolguts espanyolistes no opinen amb aquella gràcia i aquella gosadia que usaren emparats per la força pública.

Suposem que d'un moment a l'altre Alfons Sala acceptarà la invitació del generós Don Lacandro i s'afiliarà, amb altres tan desinteressats com ell, al lerrouxisme salvador de la pàtria.

El manifest dels catalanistes espanyolistes i monàrquics que acabdilla Alfons Sala i que pressentim proper ens farà riure i fins ens distreurrà de les greus preocupacions que ens causen els frares caputxins, els jesuïtes, els lligueros i altra gent de mal viure.

Pronòstics de l'any

Els obrers estaran bé que mai. — Les dretes col·laboraran amb la República. — La pesseta anirà anivellada. — Els capellans moriran gana. — En Cambó farà honor a les seves antigues amistats. — I s'acabaran els enxufes.

POLÍTICA I MINISTRACIÓ

(El Govern de la Ciutat)

Els interessos creats

La dona d'aquell regidor de la dictadura que en tornar el seu marit a casa, després de prendre possessió del càrrec, li armà un escàndol perquè venia amb les mans buides, tenia més raó del que es pensava ella mateixa i el seu marit plegats. I no pas perquè aquell bon vocal associat fos un home poc, sinó gens honrat, sinó per la mateixa raó que infondia sospites a la muller el marit fidel i embriac que tornés de la taverna fent olor d'*origan*.

—Tu no has anat a emmonar-te, poca-vergonya! — li diria.

I és que, si a l'Ajuntament canvien de personal polític-administratiu, els interessos, els grans interessos hem de dir, hi viuen d'anys i panys, com a cal sogre; són els veritables amos; hi tenen una organització que de tan perfecta, és automàtica, i tot funciona tan bé, que, com en aquelles màquines que hi tireu deu cèntims i us surt una presa de xocolata, a Casa la Ciutat hi tireu un regidor, i tot l'altre us ho donaran gratuïtament.

Les grans empreses, com tothom que s'estimi, han de viure, i, per viure, han de trobar les menys dificultats possibles, perquè si en troben, ja no poden viure. I què hi ha que venci les dificultats com l'or? Ja ho deia Don Juan Tenorio: *Con oro, nada hay que falle*. En aquell temps, l'or, en comptes d'ésser a França, als Estats Units i a l'Olimp, circulava. Ara el substitueixen l'argent i els bitllets, de preferència, els bitllets; però amb una eficàcia exactament igual, si no superior. "Prengui aquests paperets, i se li guarirà el mal", diu el metge. I si aquests paperets són del Banc d'Espanya, ja hi podeu pujar de peus.

El curiós del cas, però, és que les grans companyies i els grans negocis, en comptes de prendre ells els paperets, els administren als altres, quan aquests altres han obtingut un cert nombre de vots, amb igual resultat. En català hi ha un adagi que es refereix a una gla, a un roure i a una funció fisiològica que hi va com l'anell al dit.

Un regidor radical, que després fou una revelació, deia en els primers temps de circular per la Casa Gran:

—Ché, jo sente el soroll, però no trobe l'aixeta!"

Després la trobà, i si no que el món

és ple d'injustícies, es meresqué el premi que a la constància atorga la "Sociedad Económica de Amigos del País".

D'altres la troben sense cercar-la, i fins n'hi ha que sembla com si, assedegats, haguessin trobat una font d'aigua purgant. Un altre regidor radical, al dia següent d'entrar a la comissió de Proveïments, rebé, a casa seva, un sobre a nom seu. L'obrí, i dintre hi trobà quatre centes pessetes en bitllets. L'home s'esverà, agafà el sobre amb dos dits i el tancà en un calaix. Al dia següent el sobre repetí la visita, i l'altre i l'altre i l'altre. Un dia, completament esverat, el regidor radical es confessà amb un company de consistori:

—Quatre centes pessetes, t'envien? El que te les porta se'n queda cent!

Un altre regidor, que es trobà en el mateix cas, cometé la imprudència de tornar les pessetes. No aconseguí altra cosa que quedar com un brut i haver de dimitir.

Hi ha, encara, el cas d'Ignasi Iglésies, que, havent guardat durant dotze dies els sobres — amb mil pessetes cada un — sense obrir més que el primer, els lliurà a l'Alcalde, que aleshores era En Bastardes. La ingenuïtat del gran poeta causà gran estupor en tot el Consistori: com que ningú imità el seu gest, era l'únic que havia estat sotmès a aquest intent de suborn! Naturalment, que era l'únic en què el suborn no havia passat d'intent!

A la Casa Gran, naturalment, no hi

L'obrer al que porta el cartell:

—Porc!

ha solament aquest sistema que en podríem dir automàtic. Hi ha negocis, grans negocis hem de dir, que no són, podríem dir, tradicionals de l'establiment, que marxen amb ell a través dels segles, sinó que són de temporada, d'aquells que passen volant i que cal caçar al vol, naturalment. Per aquests ja es necessita pràctica, cal entrenament i, sobretot, bona voluntat, disposició natural, temperament. Les grans empreses tenen molta necessitat d'aquests elements; però, és clar, és difícil de descobrir-los. Es una caceria que no vol soroll. Afortunadament, fa tant de temps que hi ha Ajuntament, que, de la mateixa manera que un metge coneix una malaltia pels seus símptomes, aquests caràcters sencers i útils tenen també les seves característiques que una tècnica perfeccionada revela tot seguit als entesos.

En començar les seves tasques l'Ajuntament actual, en un negociat es parlava d'aquestes qüestions, i un funcionari de la nova fornada preguntava com es coneixia que un regidor anava per feina.

—Es molt senzill — digué el cap de l'oficina. — Veureu que un dia el regidor es presenta al negociat amb cara ferotge, sense dir bon dia ni treure's el barret, i amb paraula enèrgica us demana que per demà li tingueu preparats els contractes de neteja, aigua, gas i electricitat.

Vol revisar-los, i aquestes coses, quan es remouen, fan pudor; perquè no en facin, cal tapar-les. I es tapen.

Encara el cap del negociat no havia acabat de parlar, s'obrí la porta i entrà el regidor X*** amb cara ferotge, sense dir bon dia i sense treure's el barret, i amb paraula enèrgica demanava que per l'endemà li tinguessin preparats els contractes de neteja, aigua, gas i electricitat perquè volia revisar-los. I sortí sense dir bon dia ni posar-se el barret, perquè ja el portava posat.

En tancar-se la porta, la rialla estigué a punt de trencar els vidres.

—Però — dirà el lector — en quin món vivim!

—No és ben bé això — li contestarem —, i un altre dia li demostrarem com no vivim pas en el pitjor dels mons i com totes aquestes coses es fan a fi de bé.

CAMPANETA

Passen els Reis!...

Per als infants, són els Màgics d'Orient tres éssers sobrenaturals fets carn de bondat. Generosos a desdir i amants, com ningú més, de la mainada, planen pel blau d'una illusió primera — reialesa generosa —, al cap d'una fulgent cavalcada que sembla, en el silenci de la nit, amb el present anhelat de sengles joguines, la joia infinita que a l'esclat del nou dia inflarà els tendres cors de llurs petits adoradors.

Jo voldria cançar les excel·lències del romàntic engany de la nit de Reis. Certament, la meva sensibilitat s'afina i esdevé gairebé malaltissa només de pensar en el gaudi meravellós que em proporcionava, quan era noi, l'espectacle de l'ofrena misteriosa... Cal que perduri la festa dels Reis?... Quin poeta dirà que no?... El lirisme, però, empès per les ales de la imaginació abandonada i poc reflexiva, tergiversa massa sovint el veritable sentit dels fets.

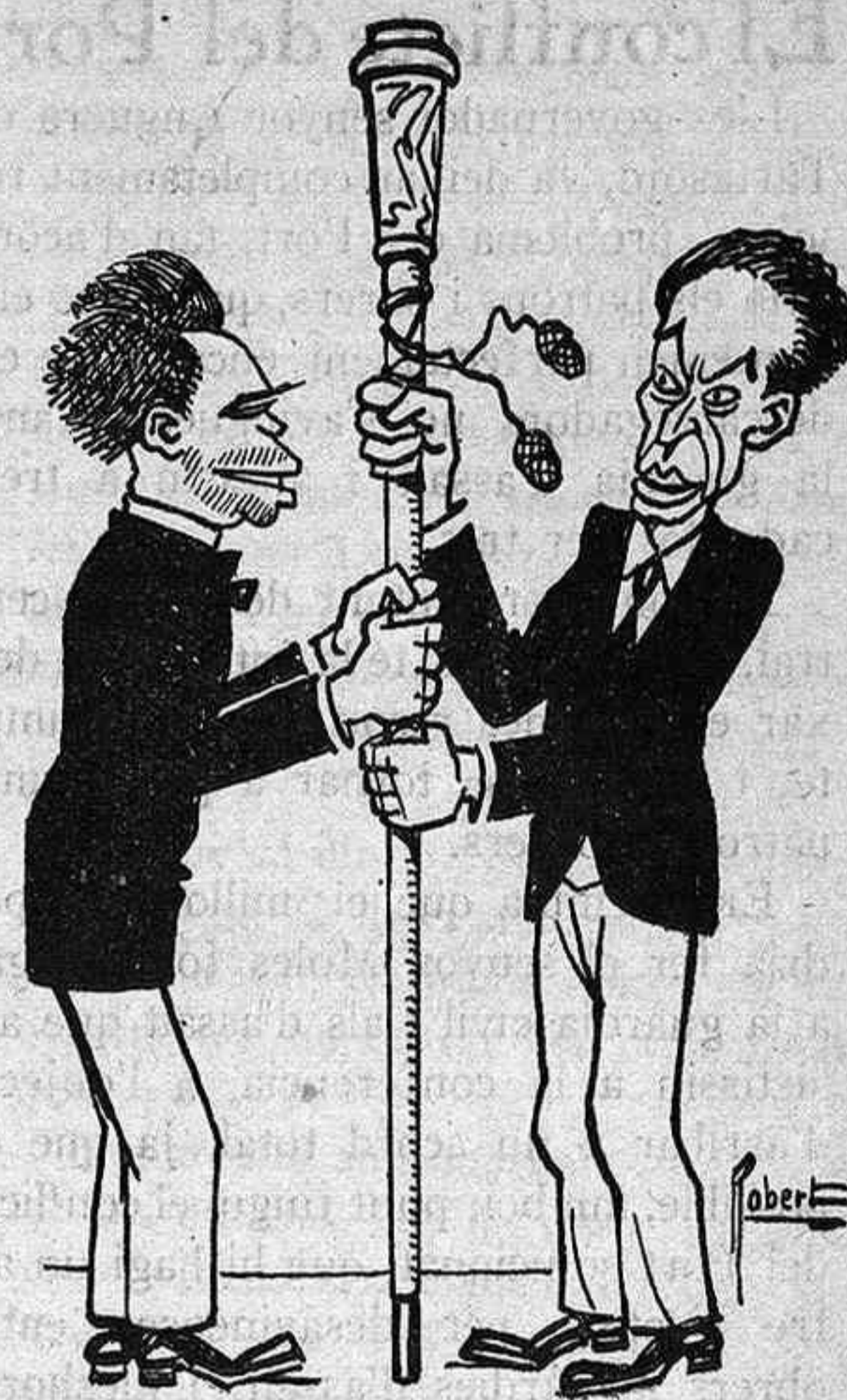
Si, com totes les coses humanes resoltes a base del diner, no impliqués aquesta festa infinitat d'injustícies, potser caldria demanar que la fessin perdurable. Avui, però, en contraposar el desengany dolorós d'infinitat de criatures desposseïdes del més indispensable, a l'exultament de les que

veuen satisfets a dojo tota mena de capricis, en nom d'un sentiment de profunda humanitat i d'estricta justícia, hem de fer tot el que estigui al nostre abast, no per destruir aquesta festa, ans bé per donar-li un tomb més acordat al ritme de la moral realista que es va ensenyorint de les noves generacions.

Les impressions que hom rep d'infant deixen rastre inesborrable en l'ànima de l'home; quan el noi arriba a l'adolescència i descobreix la farsa dels reis d'Orient, intueix per primera vegada el sentit de l'enganyifa. Amb aquest passaport l'advertim que en el món dels homes fets, al qual li donem entrada, cal embadalir els badocs i els confiats, a profit propi, amb la trampa enlluernadora de la mentida.

Ja fóra hora de començar a donar a aquesta festa un sentit més humà de la generositat en esguard als infants. Ja que no tots poden ésser igualment afavorits amb obsequis corprenedors, evitem el risc de deixar-los entrellucar que el *destí*, encarnat en el símbol d'uns reis amadors de la pobresa, també té preferències. No els vulguem fer

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA no està lligada a cap partit polític, i treu els drapets al sol als que s'ho mereixen, siguin del color que es vulgui.

Els germans-siamesos barcelonins,
Aguadé-Casanoves

creure que la injustícia també regna en la regió de les il·lusions més pures.

Pensem bé si no fóra més eficient esborrar d'una vegada i per sempre el sentit de misteri trampejat que tard o d'hora han de descobrir, i crear la *diada de l'infant* amb una festa pública, consagrada a ells en absolut; una festa en què les ciutats totes florissin d'amor i senzillesa, amb jocs públics, músiques, regals de joguines, cavalcades vistents, espectacles teatrals gratuïts; una festa en la qual tots es sentissin igualment estimats, i se'ls fes entenedor que són els homes que conviuen amb ells qui en nom de l'amor s'esforcen a fer-los plaent el viure i no les falses ombres d'uns fantasmes lluents que fan florir somriures en els llavis dels nois rics i els manca poder per eixugar les llàgrimes dels pobres.

ENRIC LLUELLES

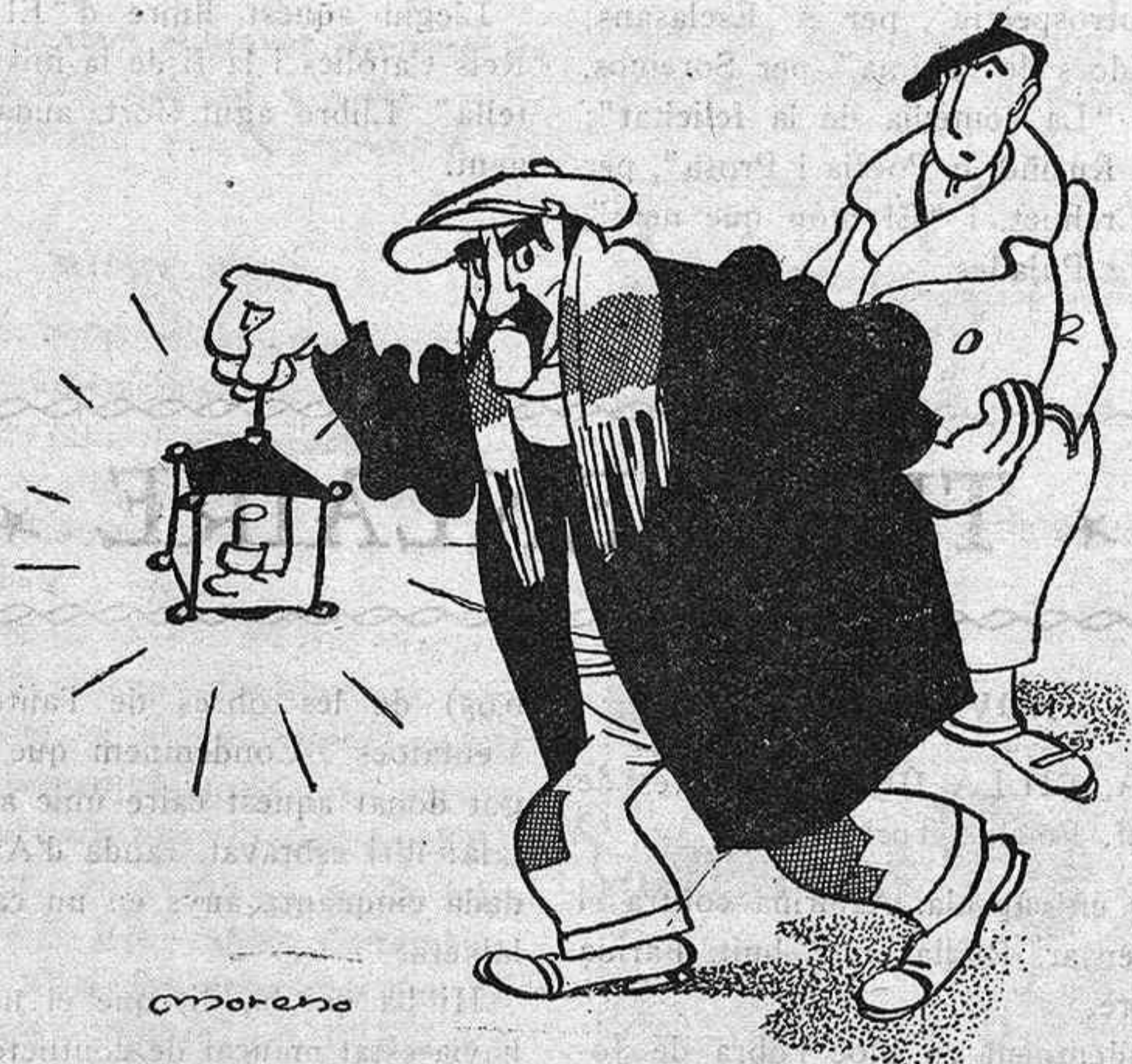
Una mala nit

Al Goya, la nit del passat dilluns, Margarita Xirgu, la il·lustre actriu catalana que tants d'èxits té treballant en castellà, estrenà una obra de don Joaquín Montaner.

Al teatre hi ha poca gent. Dos senyors ho comenten.

—Es estrany, perquè fa una nit molt bona.

—Ca, home! La nit fóra bona si no estrenés Montaner!

El Diògenes modern... que ja no busca l'home. Ara busca una pesseta, que no se'n troba cap en lloc.

El conflicte del Port

L'ex-governador senyor Anguera de Tartasojo, va deixar completament resolt el problema del Port, tan d'acord amb els patrons i obrers, que entre ells s'entenien perfectament, encara que els descarregadors no s'avinguessin amb la guàrdia d'assalt i anessin a trets cada dos per tres.

El nou representant del poder central, senyor Moles, té la intenció de deixar encara més resolt aquest assumpte, i es proposa tornar a parlar amb patrons i obrers.

Ens sembla que el millor que podria fer el senyor Moles fóra pregar a la guàrdia civil i als d'assalt que assistissin a la conferència, a l'objecte d'arribar a un acord total, ja que és possible, tan bon punt tingui el conflicte del Port solucionat, que hi hagi un altre tiroteig per desavinences entre obrers i guàrdies d'assalt. I aleshores el poble creurà que el més pràctic seria que els obrers del Port solucionessin la qüestió del govern civil i s'en-carreguessin de l'ordre públic.

PAPERAM

MAHATMA GANDHI. "Su propia historia", transcrita por C. D. Andrews.

La "Editorial Juventud"—que fa quelcom més, quelcom millor que publicar novelles blanques o de color de rosa—és qui ens ofereix aquest gran llibre. Agraïm-li-ho.

Gandhi és una de les grans figures de la humanitat d'avui, de les figures que apassionen el món. La seva lluita tenaç, incansable, per la llibertat de l'Índia, fan de Mahatma Gandhi un heroi, un cabdill magnífic, digne d'altres temps. Mahatma Gandhi és l'home indomptable, l'home ferm, l'home que s'atreveix a enfrontar-se i lluitar contra l'odiós imperalisme anglès.

En les pàgines del seu llibre, C. D. Andrews ens dona una vida completa, detallada de Gandhi. I de la seva obra que tant bé ha fet als pobles esclaus.

NAPOLEON III, per Octave Aubry, traducció de Miquel Toledano.

Octave Aubry, escriptor francès especialitzat en estudis històrics—encara que no massa profunds—, ha escrit una bona biografia de Carles Lluís Napoleon Bonaparte. Napoleon III, al qual els francesos enemics de l'Imperi nomenaven Badinguet.

Napoleon I és la grandesa: una gran-

desa molt discutible i en la qual prengueren part l'oportunisme i la sort. Napoleon III és la decadència, la desfeta, l'anorreament.

Es interessant, però, conèixer i estudiar l'època, la vida de l'època, els homes de l'època. Veure l'escenari en el qual es mouen els personatges. I en l'escenari del tercer imperi un dels personatges més interessants és l'espanyola Eugènia Maria de Montijo, emperadriu de França.

La guerra amb Alemanya lliura la França de Napoleon III—que no era un mal home, sinó un pobre home—i obre pas a la República.

La lectura del llibre d'Octave Aubry és ben interessant.

LA REVISTA. Quaderns de mil-nou-cents-trenta-u.—Gener-Juny.

Un altre quadern de "La Revista". Quin bé ens fa la lectura d'aquests quaderns de "La Revista"! "La Revista" podem posar-la al nivell de les millors d'Europa. "La Revista"—l'obra benemèrita de J. M. López-Picó—honora Catalunya.

Heu-vos ací el sumari d'aquest quadern: "Dos Joans", per Ramon Rucabado; "Poemes", per Clementina Arderiu; "Les relíquies de la pagania de Florència", per Gabriel Alomar; "Ell i ella", per Josep Leonart; "Dues proses", per Mercè Loperena; "Ritmes", per A. Escasans; "Moralitats i pretextos", per Josep M. López-Picó; "Tofuada", per Joan Oliver; "Poemes", per Simona Gay; "Un poeta i dues dones", per Elvira A. Lewi; "Teatre introspectiu", per A. Escasans; "Els bastidors de l'ànima", per Soreinos, l'autor de "La comèdia de la felicitat"; "Santiago Rusiñol o Poesia i Prosa", per Pompeu Crehuet, i "El món que neix", per J. Puig Pujades.

CATALUNYA I LA REVOLUCIO, per Jaume Aguadé i Miró.

En llegir aquest llibre, recordem involuntàriament que l'autor és avui—ja fa dies—batlle de Barcelona. I sembla que li agrada més la vara que la ploma.

L'Aguadé batlle ha esfumat l'Aguadé revolucionari. Tant, que els qui llegeixin desapassionadament aquest llibre, pensaran que no es tracta d'un Aguadé, sinó de dos completament distints. Perquè sembla que no pugui ésser que un home que escriu "Catalunya i la Revolució", quan arriba a batlle actua d'una manera tan gris, tan ineficaz—tan ineficaz que fins sembla que Barcelona no tingui batlle—, i tan poc revolucionària.

No és que el fer de batlle tingui gaires concomitancies amb fer d'escriptor. Però, vaja, quan no es tenen condicions per a fer una cosa, es deixa.

I Jaume Aguadé i Miró hauria de deixar la vara i la ploma.

EL CRIM DELS REIS CATOLICS I LA FI DE LA MISSIO DE CASTELLA, per Diego Ruiz.

Diego Ruiz torna a ésser entre nosaltres. Diego Ruiz torna a estar en peu de guerra. Noble actitud en un país com el nostre, que és el país del seny, del pau, pau i repau, de la tranquil·litat i bons aliments. A l'autor Diego Ruiz la Premsa catalana—tan amiga de camuflar qualsevol beneitó disfressat de literat—li fa un silenci massa sospitos. I Diego Ruiz no mereix aquest silenci.

Llegiu aquest llibre d'"El crim dels Reis Catòlics i la fi de la missió de Castella". Llibre agut, fort, audaç i intel·ligent.

ALPHA

* * TELÓ ENLAIRE * *

NOVETATS

JULIETA, FILLA ÚNICA, 3 actes de Josep M. Folch i Torres.

Blancor en càpsula. Aspirina contra el mal de pensar. Rialla en el buit. Farina de pessebre.

No condemnem en bloc l'obra de Josep M. Folch i Torres. Molta gent s'ha entendrit catalanescent amb les caputxetes i les barretines dels pomells, amb les Princeses i Mariagnes, amb els Joannets i els Joglars de fira de reis (tot a

0,95) de les obres de l'autor de "La Ventafocs". Condemnem que s'hagi volgut donar aquest caire únic al teatre català: liri esbravat, randa d'Arenys guardada cinquanta anys en un calaix de calaixera.

Hi ha qui ha dit que el nostre teatre havia estat mancat de conflictes entre bona gent, tot d'una peça, i de traïdors, també tot d'una peça, teatre d'una encisadora primitivitat

Neguem-ho; però fem una pregunta: Ni això han sabut fer els autors que

han vist com un estel d'epifania la llum punxant de l'estre cotitzat de Folch i Torres?

Anem als resultats. No tenim teatre català. Mentre Barcelona omple les sales de molts teatres (oh triomf antiblanc de "Las Leandras"), un teatre català plega i l'altre fa tombarelles, bo i embriagant-se amb la llum de les bengales que ell mateix s'encén.

La blancor pesa! El blanc teatre català podrà rumbejar, en el seu blanc enterament, una caixa d'albat i glasses portades pels de la veu més seràfica de l'escolania. Tot sigui en honor i glòria dels seus empresaris.

GOYA

Joaquín Montaner ha estrenat en aquest teatre la seva obra "El estudiante de Vich". Si Joaquín Montaner fos un poeta, aquest "Estudiante de Vich" fóra una tragèdia. Com que no ho és, resulta una gatada, una mena de gatada molt inferior a les de Pitarra.

En aquest "Estudiante de Vich" tot és de cartó, de tòpic, de lloc comú. El vers és eixut i no té cap humanitat ni cap tendresa.

Joaquín Montaner pateix l'obsessió del donjoanisme. En "El estudiante de Vich" intervé l'Hereu Riera, que és una mena de don Joan de bosc.

Joaquín Montaner és un enamorat del xamberg, els plomalls virolats, l'espasa, la guerra i l'aventura. Dissortadament, vivim uns temps més prosaics, i el pobre minyó s'ha d'accontentar fent de secretari.

Com a secretari, el senyor Montaner ha tingut més èxits que com a poeta.

La presentació i la interpretació, no massa bé.

MUSIC-HALL

Hem anat al Barcelonès. Els teoritzants de l'antepenúltima moda literària i artística—sempre anem arrossegats endarreridament per les coses de França—ens han dit que l'art de l'esdevenidor era l'art del music-hall.

Malgrat la moda, i una certa vergonya de la nostra palesa incomprensió, confessarem—vagi com advertiment preliminar—que no compartim la gran admiració dels especialistes en aquest prodigiós art del futur, antepenúltima moda francesa. Ells ens han cantat ditiràmbicament, entre altres, les meravelles que són Vianor (home?, dona?), i la Blanca Negri (dona autèntica). No estem prou documentats per deixar de creure-ho ni escatir-ho. Això deu voler molt d'estudi. Acceptem no entendre-hi i, com diu el proverbi bengalí, diguem: "Aquests estels no entren per la finestra de casa".

Ramper.—Un clown en roig. Fa deu anys que Ramper fa servir la gràcia natural que té per bastida de la gràcia que actualment li troben alguns: una gràcia verbal, dita actualíssima, i feta de dues o tres allusions polítiques, uns quants jocs de paraules i una dotzena d'acudits barroers.

Quan Ramper—repetim-ho—pujava escales o cadires entre indecisió i indecisió i es treia, com ara es treu, el gec a cada intent de pujada, ens feia una certa gràcia la que encara avui ens fa, una certa gràcia de facècia bon-jan per fer riure la infantilitat que, en més o en menys, sempre resta en nosaltres. Avui, el Ramper, fet eminència i posat en el calendari dels sants del dia, no ens diu res ni ens convenç. Cal que les coses tornin al seu lloc just, al lloc que els pertoca.

Ramper és un clown en roig que fa soroll de paper i percalina quan salta per dintre del cercol dels seus verbalismes funambulescos.

Rosita Fontanar.—"Vedette moderna". Plomes d'estruç, una boniquesa de dinar amb xampany i una veu amb rogall de castanyoles.

Per què és vedette moderna Rosita Fontanar? Tant com veure-la i escoltar-la, ens va interessar la solució d'aquesta plaent endevineta.

Tilly i Gerard.—La millor parella de ball. Acrobàcies. Foxs i tangos vagament sensualitzats i vagament apatxescos, el tot menat amb un ritme de bon veure. La nostra imaginació, per uns segons, inicia uns passos de la seva dansa.

El drama de la vetlla.—50 anys i un home que els porta damunt. S'inicia un tango amb florejaments gardelians. Sur-

ten els "tamangos", el "morfar", els "otarios", i "la suerte qu'es grela". El públic riu i l'home es defensa. Lluita dolorosa pel pa de cada dia, que el públic no veu. S'estrangula el tango i, en lloc d'aplaudiments, espetega el silenci. Sortida segona. Al primer home se n'hi afegeixen un altre i una guitarra. El nou sortit porta un vestit segurament deixat: les mànegues li curtegen. La guitarra gemega entre el dels 50 i el del vestit de manlleu. Befes en la sala. Menyspreu perceptible. Acabament i altra onada de silenci.

Per què no dir-ho? El nostre sentiment ha gemegat la lletra d'un tango que no escriurem mai. El drama sembla un vent que travessi un canyar que cruix de rialles.

Tres artistes en comprimit.—Ketty Mara: cos d'efebus, bell de veure, i un ximpanzé autèntic. La imitació d'aquest ximpanzé val una ovació a Ramper. Ens agradaria veure Ramper imitat pel ximpanzé. Levi-Wine, model d'elegància negra. Una senyoreta — no li recordem el nom — que estira l'epilèpsia de dos braços nacrats dintre la mermelada de la cançó: "Canta, vagabundo".

I res més. Music-Hall, art de l'esdevenidor, segons l'antepenúltima moda literària i artística importada de França.

WORK

ES DIU...

Que En Canals està contentíssim de la temporada de teatre català... i no pensa fer-ne mai més.

Que la companyia de vodevil de la popular Visita López actuarà en un teatre del Parallel.

Nosaltres sabem quin és, però ho callem.

Que a un jovencell de deu anys li ha estat admesa una obra per l'empresa de l'Espanyol del Parallel.

Té deu anys! En tindrà vuitanta quan se li estreni.

Que al "Cómico" s'estrenarà "Las secuestradoras".

En tenim bones notícies, i sabem que l'empresa la presentarà a tot "rumbo".

Que a l'empresa del Romea li sap molt greu que acabin els de "Novedades".

Vinga, home, vinga; brometes, no!

Que els autors catalans no poden veure En Lluís Calvo, "empresario". Tenen molta raó. Com que els ha tret la "menjadora" de "Novedades".

Sant Marcel·lí, patró dels mestres d'escola

ESQUELLOTS

Vostès creien que havia vingut la separació de l'Església de l'Estat i que la República espanyola no tenia ja religió oficial, oi? Doncs, baden. Vagin a la Central o a les Estafetes de Correus, i els vendran uns segells oficials, emesos per l'Estat espanyol, vàlids per al franqueig de la correspondència ordinària, certificada o aèria, i impresos a la Casa de la Moneda, emesos en commemoració... de què diran vostès? De l'aniversari de la sublevació de Jaca? De l'aprovació de la Constitució? De l'elecció del President de la República? No, senyors: "del mil·lenari de Montserrat"!

Segons les nostres noves, algun diputat es proposa interpellar el Govern sobre aquest fet escandalós, que tenim entès portarà cua, màxime havent-se negat el Govern del senyor Alcalà Zamora a dar validesa a una emissió de segells commemoratius de les Corts Constituents que els fou oferta gratuïtament per un grup d'entusiastes republicans de Madrid

¿Es que tenen més influència prop del Govern els frares reaccionaris, que han estat tolerant i emparant fins no fa gaires

mesos un repugnant cas de curanderisme a la muntanya de Montserrat? Caldrà que ens ho diguin.

El senyor Abad Conde ha dit que el seu partit (el radical) no podia participar en un Govern en el que intervinguessin elements catalans, precisament a Hisenda.

I una gran majoria d'elements d'aquest partit vol, així que s'iniciï a les Constituents la discussió de l'Estatut de Catalunya, demanar la seva llibertat d'acció, millor dit, d'obstrucció.

Senyor Lerroux: Amb tota sinceritat li hem de dir que va amb males companyies per aspirar a formar Govern.

REIS... REIS... REIS... REIS...

Tot Barcelona ha estat aquests dies una immensa fira de joguines.

Però entre aquestes fileres interminables de joguines han abundat, encara! els soldats i els canons i els sabres i els castells...

Les intelligències infantívols comencen així d'acostumar-se a les coses de guerra.

Per què, senyor, per què no ha sortit també un Azaña per a la xicalla?

S'ha produït la primera crisi de la Generalitat.

Hi ha qui diu, però, que ha estat el primer rigodon.

El Papa no ha accedit a rebre Gandhi, el líder nacionalista hindú, per tal com aquest es negà a vestir-se de frac com prescriu el protocol del Vaticà.

Oh! I quina humilitat, quina humilitat, aqueixa, del Vicari de Crist a la terra...

El Banc d'Espanya ha fet 30 milions més de beneficis en 1931 que en 1930.

I encara criden els seus accionistes? —Jarabe de palo! Jarabe de palo!— que diuen els castellans.

Diuen de Varsòvia que l'aparició d'un vampir té aterrades les dones...

A Madrid, un altre vampir, té aterrats els funcionaris: és el senyor Carner

Els nostres funcionaris, en canvi, digueu-me: qui els aterrarà?

Imp. "L'Esquella", Om. 8.-Barcelona

CARTELEERA

TEATRE CATALA ROMEA

COMPANYIA VILA-DAVI

Avui, divendres, nit, a un quart d'onze,

La morena de Coll-blanc

Demà, dissabte, tarda, ESTRENA de

El setè cel

OLYMPIA

CIRC EQUÈSTRE

Avui, divendres, nit, a un quart d'onze, 14 MERAVELLOSES ATRACCIONS, 14, entre elles pren part el gran conjurador

STENS

l'home que juga amb la mort, el mestre de lo impossible. Únic en el món
Es despatxa a Comptaduria i als Centres de Localitats

ROYAL CONCERT

Marquès del Duero, 106 - Telèfon 20384
Direcció artística: LEOPOLD MORAL

El Music-Hall de les cares boniques

Cabaret de 1 a 4 matinada

ORQUESTINA REMEN WARTY i P. GALLO

TEATRE VICTORIA

GRAN COMPANYIA TITULAR

Demà, dissabte, inauguració de la segona temporada d'hivern per la grandiosa companyia titular, de la que formen part PAU GORCÉ, ROGELI BALDRICH i FRANC MAR. Nit, presentació de l'eminent baríton Franc Mar amb

La rosa del azafrán

GRAN TEATRE ESPANYOL

Companyia de vodevil i espectacles moderns de
JOSEP SANTPERE

Avui, divendres, nit, el vodevil de fama mundial,

La poma del Paradís

S'està preparant un vodevil sonor de gran sensació.

TEATRE COMIC

GRAN COMPANYIA DE REVISTES

Avui, divendres, nit, i totes les nits:

LAS LEANDRAS

El teatre és dotat de calefacció central

FEROTYL

Específic de l'

ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)

(MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la eyaculació prematura (pèrdues seminals); de la feblesa y molt eficaç per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estímulant de l'activitat neuro-espino-médulo-genital. Sinèrgic i homo-estimulasa de les glàndules intersièncials. Produceix plú-riglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni fòsfors, ni cantàrides, ni cap altre medicament excitant.

PRODUCTE MAGNE E INSUBSTITUÏBLE PER A RECOPRAR LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboratoris Farmacològics del Dr. W. Dutrem

Alt de Sant Pere, 50 - BARCELONA - Telèfon 18631

Preu: 21'75 ptes.

**Caruso, Fleta, Tito Sch
Pau Casals, Sagi-Ba
etc., etc.**

Totes les celebritats impressio
discos

**La voz
de su amo**

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

**DICCIONARI Català-Castellà
Castellà-Català**

Per A. ROVIRA I VIRGILI

Preu: 15 pessetes

EN PREPARACIÓ

ALMANAC DE

L'Esquella de la Torratxa

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certíficat. Als corresponals se'ls atorguen descomptes

Carai! Quines pintes! Si ho sé no vinc!